Pierwsza Ławka · zestaw kart pracy · geografia · klasa 8

Dział 3. Afryka

Położenie i klimat, cyrkulacja powietrza w strefie międzyzwrotnikowej, strefowość klimatyczno-roślinno-glebowa, Sahel i pustynnienie, problemy wyżywienia, tradycyjna i nowoczesna gospodarka (Nigeria, Etiopia), turystyka Kenii. Sześć kart pracy: teoria z przykładami, ćwiczenia, utrwalenie, zastosowanie i dwa równoległe sprawdziany – z pełnym kluczem odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Afryka – najważniejsze wiadomości** Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka	3 zad. 7 pkt
2	**Afryka – ćwiczenia podstawowe** Sprawdzam, czy rozumiem podstawy	6 zad. 18 pkt
3	**Afryka – utrwalenie** Zadania o wyższym poziomie trudności	5 zad. 12 pkt
4	**Afryka – w praktyce** Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia	4 zad. 12 pkt
5	**Sprawdzian: Afryka – grupa A** 30 minut · 18 pkt	7 zad. 18 pkt
6	**Sprawdzian: Afryka – grupa B** 30 minut · 18 pkt	7 zad. 18 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny dla klasy 8 szkoły podstawowej (rok szkolny 2026/2027). Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Afryka – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 7 pkt

Przypomnij sobie

- Afryka leży po obu stronach równika; strefy klimatyczno-roślinno-glebowe układają się symetrycznie: równikowa (wilgotne lasy równikowe, gleby laterytowe) → podrównikowa (sawanny, czerwone gleby sawann) → zwrotnikowa (pustynie: Sahara, Kalahari; gleby pustynne, szkieletowe) → podzwrotnikowa (roślinność śródziemnomorska).
- **Nil** – najdłuższa rzeka Afryki (ok. 6650 km); najwyższy szczyt: **Kilimandżaro** (5895 m); **Wielkie Rowy Afrykańskie** z jeziorami rowowymi (Tanganika, Niasa, Turkana); Jezioro Wiktorii leży w płytkim obniżeniu między dwiema gałęziami rowu.
- **Cyrkulacja w strefie międzyzwrotnikowej**: nad równikiem nagrzane powietrze się wznosi (niż, strefa zbieżności pasatów – ulewne deszcze), a w okolicach zwrotników opada (wyże – bardzo mało opadów, pustynie); przy powierzchni Ziemi wieją **pasaty** – od zwrotników ku równikowi. Strefa zbieżności wędruje w ciągu roku za Słońcem, stąd pora deszczowa i sucha na sawannie.
- **Sahel** – pas na południe od Sahary; **pustynnienie** (nadmierny wypas, wycinka drzew, susze) i głód.
- Rolnictwo: uprawy na własne potrzeby i na eksport (kakao – Wybrzeże Kości Słoniowej, kawa – Etiopia). Problemy: niedożywienie, choroby, konflikty. **Gospodarka tradycyjna** (rolnictwo, pasterstwo, rzemiosło) daje pracę wielu ludziom, a **nowoczesna** (wydobycie surowców, usługi finansowe, telekomunikacja, przemysł filmowy) – dochody i nowe miejsca pracy: szybko rosnące metropolie (Lagos, Kinszasa), płatności telefonem w Kenii.
- **Nigeria** – najludniejsza w Afryce, ropa naftowa; **Kenia** – turystyka (safari, parki narodowe); **Etiopia** – kawa, szybki wzrost ludności.

Podróż przez Afrykę

Bęben – instrument wielu ludów Afryki

Kapelusz i woda – ochrona przed słońcem

Znaczki pocztowe z krajobrazami

Notatki z podróży zapisuj po kolei

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Dlaczego w Afryce strefy klimatyczne układają się symetrycznie?
Równik przecina kontynent niemal w połowie.

Przykład 2. Czym jest pustynnienie?
Przekształcanie terenów suchych w pustynię – głównie przez działalność człowieka i susze.

Zadania

1 Uzupełnij. ___ / 2 pkt

1. Najdłuższa rzeka Afryki to _____.
2. Najwyższy szczyt Afryki to _____.

2 Połącz państwo z cechą. ___ / 4 pkt

1. Nigeria	a) kawa
2. Kenia	b) piramidy i Nil
3. Etiopia	c) ropa naftowa, najludniejsze państwo Afryki
4. Egipt	d) safari i parki narodowe

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

3 Pas na południe od Sahary zagrożony pustynnieniem to ___ / 1 pkt

A. Sahel **B.** Maghreb
C. Kalahari **D.** Namib

Afryka – w praktyce

Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia

KARTA 4/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 12 pkt

Pamiętaj: na schemacie śledź strzałki od początku do końca.

1 **Przeanalizuj dane i wykonaj zadania.** ___ / 6 pkt

Wybrane wskaźniki (ludność – 2024 r., przyrost naturalny i rolnictwo – 2023 r.; zaokrąglone)

państwo	ludność (mln)	przyrost naturalny (‰)	udział rolnictwa w zatrudnieniu (%)
Nigeria	233	21	35
Etiopia	132	26	62
Egipt	116	16	18
Polska	37,5	–3,7	8,5

Na podstawie danych ONZ, Banku Światowego i GUS

1.1 **Porównaj przyrost naturalny państw afrykańskich z Polską. Podaj jedną przyczynę różnic.** ___ / 2 pkt

1.2 **W którym państwie rolnictwo ma największe znaczenie dla zatrudnienia? Co to mówi o poziomie rozwoju?** ___ / 2 pkt

1.3 **O ile osób (w przybliżeniu) wzrośnie liczba ludności Nigerii w ciągu roku przy przyroście 21‰?** ___ / 2 pkt

2 **Zaproponuj jedno działanie, które mogłoby poprawić sytuację żywnościową w Etiopii.** ___ / 1 pkt

Sprawdzian: Afryka – grupa A

30 minut · 18 pkt

KARTA 5/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 18 pkt

1 **Połącz państwo z cechą.** ___ / 3 pkt

1. Nigeria	a) uprawa kawy, szybki wzrost ludności
2. Kenia	b) turystyka safari, płatności telefonem
3. Etiopia	c) Nollywood i największa gospodarka Afryki Zachodniej

1 ____ 2 ____ 3 ____

2 **Jeziorem leżącym w rowie tektonicznym jest** ___ / 1 pkt

A. Czad **B.** Tanganika

C. Jezioro Wiktorii **D.** Wolta

3 **Oceń prawdziwość zdań.** ___ / 3 pkt

1. Przy powierzchni Ziemi pasaty wieją od zwrotników ku równikowi.	P	F
2. W Sahelu opady są obfite i występują równomiernie przez cały rok.	P	F
3. Sahel leży na południe od Sahary.	P	F

4 **Uzupełnij.** ___ / 2 pkt

1. Największe jezioro Afryki, leżące w płytkim obniżeniu między dwiema gałęziami rowu, to Jezioro _____.
2. Proces zamiany terenów suchych w pustynię to _____.

5 **Najwyższy punkt Afryki (Kilimandżaro) ma 5895 m n.p.m., a najniższy (Jezioro Asal) leży 155 m p.p.m. Oblicz różnicę wysokości.** ___ / 2 pkt

6 **Wyjaśnij, jak tradycyjne i nowoczesne działy gospodarki wpływają na rozwój Nigerii.** ___ / 3 pkt

7 **Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.** ___ / 4 pkt

Nowoczesna Afryka

Lagos w Nigerii liczy kilkanaście milionów mieszkańców i jest centrum finansów, muzyki i filmu. W Kenii miliony osób płacą za zakupy telefonem komórkowym, a w Rwandzie drony dostarczają krew do szpitali w odległych wsiach.

Tekst własny

7.1 **Podaj dwa przykłady nowoczesnych usług lub technologii w Afryce opisane w tekście.** ___ / 2 pkt

7.2 **Wyjaśnij, jak nowoczesne usługi mogą przyspieszyć rozwój państw Afryki.** ___ / 2 pkt

Podgląd • Pierwsza Ławka

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Afryka – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 8

Podgląd pokazał 4 z 12 stron. Pełna wersja: 12 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Afryka – najważniejsze wiadomości – 3 zadania, 7 pkt
- Karta 2: Afryka – ćwiczenia podstawowe – 6 zadań, 18 pkt
- Karta 3: Afryka – utrwalenie – 5 zadań, 12 pkt
- Karta 4: Afryka – w praktyce – 4 zadania, 12 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: Afryka – grupa A – 7 zadań, 18 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: Afryka – grupa B – 7 zadań, 18 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości i pokazuje przykłady z wyjaśnieniem.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/geografia-klasa-8-dzial-03-afryka-zestaw